

PLÍNIO CORRÊA DE OLIVEIRA

Az Egyház szabadsága
a
kommunista államban

Az Egyház,
a tizparancs és a tulajdonjog

A SZEMINARIUMOK ES EGYETEMEK SZENT
KONGREGÁCIÓJA ÁLTAL AJÁNLOTT MŰ.

PLÍNIO CORREA DE OLIVEIRA

**Az Egyház szabadsága,
a
kommunista államban**

**Az Egyház,
a tizparancs és a tulajdonjog**

A SZEMINÁRIUMOK ÉS EGYETEMEK SZENT
KONGREGÁCIÓJA ALTAL AJÁNLOTT MŰ.

4. Kiadás.

Kiadó: "Vera Cruz".

Rua Alagoas, 344.

São Paulo

Összeállította és nyomta:

"Ave Maria" kiadóhivatal.

São Paulo, 1967.

A Szemináriumok és Egyetemek Szent Kongregációja, amely a Szentszék, a katolikus nevelés irányítására és ellenőrzésére létesített legfelsőbb szerve Öminenciája, Giuseppe Pizzardo Kardinális és Monsenhor Dino Staffa; Cesarea érseke aláírásával, — az EGYHÁZ SZABADSÁGA A KOMMUNISTA ALLAMBAN című művel kapcsolatban az alábbi levelet intézte Dom Antonio de Castro Mayerhez, Campos püspökéhez.

SACRA CONGREGATIO
DE SEMINARIIS
ET STUDIORUM UNIVERSITATIBUS

Roma, 2 dicembre 1964

PROT. N. 914/52/9

(Die numerus in suspensione referatur)

Eccellenza Reverendissima,

solo ora abbiamo potuto leggere lo studio ampio e profondo dell'illustre Prof. PLINIO CORREA DE OLIVEIRA, della Pontificia Università Cattolica di San Paolo, intorno all'importante tema "La libertà della Chiesa nello Stato Comunista" (3a edizione ampliata; São Paulo 1964), che l'E.V. Rev.ma ha avuto la bontà di trasmettere a questa Sacra Congregazione con la cortissima lettera pervenuta ai nostri uffici nel novembre u.sc.

Mentre Le esprimiamo la nostra sincera gratitudine, ci congratuliamo con l'E.V. e con il Ch.mo Autore, meritamente celebre per la sua scienza filosofica, storica e sociologica, ed auguriamo la più larga diffusione al denso opuscolo, che è un'eco fedelissima dei Documenti del supremo Magistero della Chiesa, sino alle luminose Encicliche "Mater et Magistra" di Giovanni XXIII e "Ecclesiam suam" di Paolo VI felicemente regnante.

Voglia il Signore concedere a tutti i cattolici di comprendere la necessità di essere uniti "in uno sensu eademque sententia" affin di evitare le illusioni, gli inganni ed i pericoli che oggi minacciano dall'interno la sua Chiesa!

Con sensi di particolare stima ed ossequio, di tutto cuore mi professo nuovamente

dell'Eccellenza Vostra Reverendissima
devotissimo in Gesù Cristo

G. Pizzardo

A Sua Ecc.za Rev.ma
Mons. ANTONIO DE CASTRO MAYOR
Vescovo di

C A M P O S

+ *Dino Staffa*

A SZEMINÁRIUMOK
ÉS EGYETEMEK
SZENT KONGREGÁCIÓJA

M Á S O L A T .

Róma, 1964, december 2-án

Méltóságos Püspök Ur!

Csak most jutottunk hozzá, hogy elolvassuk a sãopaulói pápai Katolikus Egyetem hirneves tanárának, Plínio Corrêa de Oliveira úrnak alapos tanulmányát az érdekes témáról: "Az Egyház Szabadsága a Kommunista Államban" /3-ik bővített kiadás, São Paulo 1964/, amelyet Méltóságod volt oly szíves megküldeni a Szent Kongregációnak szeretetreméltó levél kíséretében, mely az elmúlt év novemberében érkezett irodánkba.

Kifejezve őszinte köszönetünket, egyuttal szerencsekívánatainkat küldjük mind Méltóságodnak, mind a bölcsészeti, történelmi és társadalmi-tudományokban méltán híres és kiváló Szerzőnek.

Már előrelátjuk e tartalmas műnek a legszélesebb körökben való elterjedését. Leghűségesebb visszhangja mindazon Dokumentumoknak, amelyek az Anyaszentegyház legfelsőbb Magisztrátusától származnak, beleértve XXIII. János pápa Őszentsége "Mater et Magistra" és a dicsőségesen uralkodó VI. Pál pápa "Eclesiam Suam" című Enciklikáit.

Adja az Uristen, hogy minden katolikus megértse az Egység szükségességét, "in uno sensu eademque sententia", éppen azért, hogy elkerüljük a csalódásokat, tévedéseket és veszélyeket, melyek az Anyaszentegyházat minden oldalról fenyegetik.

Nagyrabecsülésünket és elismerésünket jelentve, maradunk Méltóságos Püspök Ur legőszintébb hive Krisztusban:

† G. CARD. PIZZARDO

Méltóságos és Főtisztelendő
ANTÔNIO DE CASTRO MAYER
Püspök urnak
CAMPOS.

† DINO STAFFA, TITKÁR

Ötszázmillió katolikus él a világon. Ez a szám már magában véve is megkapó. Még csodálatosabbá válik, ha ennek a hatalmas szervezetnek, mely nem más, mint az Egyház, minden pillanatban megújuló életerejét, hatalmas hierarchikus szervezetét és egységét figyeljük. Kétezeréves történelmi multjával az Egyház egészen a mai napig oly kiváló tekintélyes intézménynek mutatkozott, hogy semmi-féle újabb és ütöképes világi intézménnyel nem hozható párhuzamba.

Mindez igen nagy probléma elé állítja a kommunista stratégiát. Az egész világot meghódítani szándékozva utjukban találják a Katolikus Egyházat. Mit tegyenek? Tűzzel és vassal irtsák ki? Ilyen irányu próbálkozásuk nem vezetett eredményre. Miként cselekedjenek hát? Az egyedüli eszköz, mellyel az Egyháznak esetleges ellenállását megtörik, a katolikusok hamis ígéretekkel való megzavarása. Amikor nem sikerül az ellenséget azonnal kiirtani, semmi sem jobb, mint port hinteni a szemébe.

Hogy megzavarják a hívőket a kommunizmusra vonatkozólag, és hogy elnémitsák lelkiismeretét a veszély érzése elől, megtörve küzdeni akarását, semmi sem jobb, mint a rábeszélés az Egyháznak és a kommunizmusnak békés koegzisztenciájára.

A moszkvai specialisták által előkészített propaganda mindjobban elterjed a baloldali katolikusok körében, és megpróbálják meggyöngíteni a katolikusok véleményét a magántulajdon intézményéről. Ezt a tényt tükrözte vissza Braziliában egyes katolikus körök nem éppen szimpatikus, sőt furcsa magatartása, amikor João Goulart kormányzása alatt a durva, elkobzó "alapreformok" mellett kardoskodtak.

Ez a szellem arra enged következtetni, hogy a katolikusok számára elképzelhető egy kommunista rezsim, ahol nem létezik magántulajdon, de ahol elismerik az Egyháznak a szabad vallásgyakorlását.

Igy elámitva, az egyház hívei nemcsak hogy elveszítik kedvüket a kommunizmus elleni harchoz, de a küzdelem indítóokát is elfelejtik.

Ha a marxisták megnyernék harcukat ezzel a taktikával, akkor megszüntetnék a legnagyobb akadályt, amely utjában áll világhalmuknak.

A kommunizmusnak ez ellen a veszélyes játéka ellen küzd teljes energiájával, kulturájával, intelligenciájával a neves gondolkodó és harcoló brazil: Plínio Corrêa de Oliveira, egyetemi tanár.

"Forradalom és Ellenforradalom" c., nemzetközi visszhangú tanulmánynak szerkesztője. /Kiadóvállalata: Boa Imprensa, 1959/. D. Geraldo de Proença Sigaud, Diamantina érseke, D. Antônio de Castro Mayer, Campos püspöke és a híres ekonomista, Luiz Mendonça

de Freitas, az AGRÁR-REFORM-LELKIISMERETI KÉRDÉS című könyvének társszerzői. /Kiadója: Vera Cruz. 4. kiadás. 1962./

Jelen tanulmány, a "Katolicizmus" című kulturális folyóiratban jelent meg. /Ezen lap 152. számában, 1963 augusztusában és bővitve a 161. számában, 1964 májusában./

Plínio Corrêa de Oliveira ezen tanulmányában világos egyszerűséggel és következetességgel mutat rá az Egyház és a kommunizmus közötti koexistencia lehetetlenségére.

Ez a munka egész Európában és mindkét Amerikában visszhangra talált. Spanyolul öt, angolul négy, franciául három, olaszul kettő és lengyelül egy kiadást ért meg. Ezenkívül tizenegy ország lapjában és folyóiratában jelent meg, éles vitát váltva ki a lengyel és francia sajtóban.

Könyv formájában a Sociedade Brasileira de Defesa da Tradição, Família e Propriedade adta ki, melynek elnöke Plínio Corrêa de Oliveira.

Ez a könyv bizonyára nagy hasznára lesz a brazil közönségnek.

SOCIEDADE BRASILEIRA DE DEFESA DA
TRADIÇÃO, FAMÍLIA E PROPRIEDADE. *

*) /A tradíció, a család és tulajdonjog védelmében alakult brazil Egyesület./

A "Catolicismo" olvasói mindig a legnagyobb érdeklődéssel vették mindazon munkákat, amelyek az egyház és az állam közötti viszonytal foglalkoztak. Ugy gondolom tehát, hogy ennek a problémának, mely az egyház szabadságát a kommunista államban modern szempontok szerint tárgyalja, az olvasók körében nagy visszhangja lesz.

Közzétettem tehát ezen lapnak a 152. számában, 1963-ban egy tanulmányt. A lelkes érdeklődésre való tekintettel a "Catolicismo" ezt a munkát kibővítette, újra nyomatta és különböző helyeken megjelentette. E bővítéseket barátaim kérésére eszközöltem és azért, hogy válaszul szolgáljon az ellenzék tételeire.

Mielőtt rátérnék a tárgyra, szükségesnek tartom meghatározni ennek a munkának a természetes határait. E tanulmány magábfoglalja a megengedett békés együttműködés kérdését az Egyház és a kommunista rendszer között azokban az államokban, ahol ez a rendszer fennáll. Ez a téma nem téveszthető össze a másikkal, mely a békés együttműködést nemzetközi síkon azon államok között tárgyalja, amelyek különböző politikai, gazdasági, vagy szociális igazgatás alatt élnek. Ugy szintén nem tévesztendő össze azzal a témával, mely a diplomáciai kapcsolatokat foglalja magában a Vatikán és a kommunista elnyomás alatt álló államok között.

Nem foglalkozunk ugyancsak a nem kommunista államokban élő katolikusok és a kommunisták közötti összefogás problémájával sem. Ezt a témát D. Antonio de Castro Mayer camposi püspök nagyszerű pásztorlevelében, közismert intelligenciájával már tárgyalta, figyelmeztetve híveit a kommunisták ravasz cselszövéseire. Ez a püspöki szózat a "Catolicismo" 127. számában jelent meg, 1961 júniusában.

Ezeket előrebocsájtva térjünk rá egyenesen a tárgyra, kezdve a tények analízisét.

I - A Tények

1. Hosszu idő óta a kommunista kormányok ténykedése nemcsak a katolikus egyház, hanem az összes vallások vonatkozásában is, fájdalmasan világos és következetes volt.

a./ A marxista doktrina szerint minden vallás mítosz, melynek célja az, hogy elvonja az embert egy felsőbb, elképzelt lény felé, ki nem más, mint az Isten. Ezt az "elkődösítést" használja fel az elnyomó osztály, hogy fenntartsa uralmát a proletariátus felett. Valóban egy földöntúli élet reménye, ígérete, a munkásságot megnyugtató, mintegy türelmének jutalmaképpen, kábítóan hat rájuk, hogy ne lázadhassanak fel az ellen a kemény feltételű existenciá ellen, amellyel őket a kapitalista társadalom megcsalja.

b./ A vallásos mítosz tehát mind hamis és ártalmas az emberre. Isten és a túlvilági élet nem létezik. Az egyedüli valóság az anyag egy állandó fejlődés állapotában. A fejlődés célja az, hogy megkimélje az embert és az emberiséget minden alárendeltség alól, legyen az valódi, vagy mesterséges, továbbá, hogy az embert kigyógyítsa az "elkődösítésből". A fejlődés, melynek szabad folyamata az emberiség legmagasabb jólétét jelenti, minden vallási mítoszban ellenállhatlan akadályba ütközik.

c./ Következésképpen a kommunista állam, a proletárdiktatura a már elmondott fejlődési elméletek által akarja megnyitni a tömegek részére a kibontakozás felé vezető utat. Kötelességének tartja mindenemű vallás radikális kiirtását törvényes hatalommal.

Igy:

— hosszabb rövidebb időn belül, — a népesség alakíthatósága szerint —, igyekszik bezárni az összes templomokat, eltávolítani a papságot, betiltani minden vallásgyakorlatot, minden hitvallást és minden apostoli munkát

— amíg teljes egészében a kívánt eredményt elérni nem tudja, fenn kell tartania a kapcsolatokat az összes vallásokkal, amelyek még nincsenek eltávolítva a gyakorlatuktól, gyűlölködő türelemmel, sokoldalú kémkedéssel és tevékenységüknek állandó megakadályozásával

— be kell szivárogni a kommunistáknak a még fennmaradó egyházi hierarchiába és elpalástoltan átalakítani a vallást a kommunista kívánalmak szerint

— az állam és a kommunista párt minden eszközét felhasználni a tömegek ateizálására.

/Lásd D. Geraldo de Proença Sigaud, Diamantina püspökének pásztorlevelét a "Kommunista szektáról, hibáiról, forradalmi cselekedeteiről és a katolikusok kötelességeiről a jelen órában". Ezen nagyszerű munkát a "Catolicismo" 1962 márciusában megjelent 135. számában tette közzé. A kiadóvállalat neve: Vera Cruz/

Attól a pillanattól kezdve, hogy a kommunista diktaturát bevezették Oroszországban, egészen a náci hadak oroszországi inváziójáig, a szovjet vezetés a különböző vallásokkal kapcsolatban ezen elvek szerint járt el.

A kommunista propaganda az első időszak alatt az egész világ előtt bebizonyította, hogy szándékában áll az összes vallások kiirtása. A világ tisztán láthatta, hogy, ha el is tűrte valamelyiket, azt azért tette csupán, hogy annál biztosabban jusson el annak megsemmisítéséhez.

2. Látva a kommunizmusnak ezen tevékenységét, a katolikusok szemében mindez egyszerűvé és világossá teszi a cselekvés vonalát.

Az emigyen üldözött Egyház, ismervén a kommunizmus doktrínáját és összeférhetetlenségét, mely fennáll annak és saját alapelveinek a mivoltában, nem tehet egyebet, minthogy felveszi a harcot az összes megengedhető eszközzel. A kommunista kormányok és az Egyház közötti kapcsolat csupán élet-halál harc lehet. A katolikus vélemény minden országban úgy tör előre, mint hatalmas hadoszlop. Hajlandó minden áldozatot elvállalni, még a mártíromságot is, hogy a kommunista beszivárgást megakadályozza. Azokban az országokban, ahol ez már bekövetkezett, a katolikusok hősiességükkel katakombákba menekültek.

3. Egy idő óta, bizonyos kommunista kormányok tevékenysége új színben mutatkozik be a vallási kérdésekkel kapcsolatban.

Valóban, amikor néhány nemzetnél, melyet a kommunizmus ural, mint pl. Kinában, a kormány tevékenysége a vallással szemben kérélnthetetlen, — máshol, mint pl. Jugoszláviában, Lengyelországban és legujabban, magában Oroszországban, magatartása fokról-fokra módosul. Az utóbb említett országokban illetékes propaganda szervek ismételt jelentése szerint, ezen kormányok rosszindulatú türelmetlensége a vallással szemben átalakult, ha nem is egy jóindulatu, de legalábbis közömbös magatartássá. A régi agresszív viszony helyett békés együttműködésre törekszenek. Másszóval, az orosz, lengyel és jugoszláv kormány teljes egészében megőrizte a marxizmus-leninizmushoz való ragaszkodását, mely részükre továbbra is az egyedüli doktrína, melyet hivatalosan elfogadnak és tanítanak. Kisebb-nagyobb mértékben megengedték a vallásnak szélesebb fokon való gyakorlását aszerint, hogy a vallások milyen jelentőséggel bírtak az egyes területeken.

Oroszországban, mint tudjuk, beavatottak szerint a vallást legnagyobb számban a görögkeletiek, helyesen nevezve, az ortodoxok képviselik. Lengyelországban a hívek legnagyobb száma a latin szertartást követő katolikus. Jugoszláviában mind az egyik mind a másik katolikuság igen szép számban jelentkezik. Ennek kö-

vetkeztében úgy látszik, hogy némely nemzetnél, a "vasfüggöny" mögötti országokban, a katolikus Egyház bizonyos korlátolt szabadsághoz jut, amely hol nagyobb, hol kisebb mértékben érvényesül az Oltáriszentség kiosztásában, az Evangélium magyarázatában. Ennek ellenére az Egyházat tovább-támadják a hivatalos, ideológiai síkon álló propagandájukkal, szemmel kísérik a rendőrség által, úgy, hogy az csaknem teljesen guzba van kötve tevékenységében.

II. - Probléma-komplexum

A fentemlített kommunista kormányok enyhített intézkedése országaikon belül két utat nyit meg az Egyház számára:

a./ Elhagyva a katakombákat, melyben egész mostanáig élt, feljönni a napvilágra és együttélni a kommunista rezsimmel óvatos vagy határozott "modus vivendi" — ben.

b./ Visszavonulva bármely "modus vivendi" — től, továbbélni a rejtettségben.

A választás ezen két út között tisztán taktikai kérdés, amely számos katolikus lelkiismeretét nyomja. Felmerül ugyanis mindnyájuk lelkében az a kérdés, hogy megengedhető — e számukra egy "modus vivendi" a kommunista rezsimmel?

Ezzel a kérdéssel fog következő fejezetünk foglalkozni.

III. - A probléma fontossága a maga konkrétumában

Mielőtt a kérdés lényegére rátérnénk, beszélnünk kell annak konkrét fontosságáról. E kérdés fontossága a kommunista uralom alatt élő nemzetek szempontjából magától értetődő.

Szükségesnek tartjuk azonban, hogy e problémának a nyugati államokban lévő lehetőségéről szóljunk. Annál is inkább, mert az ideológiai imperializmus ezen országokba beszivárogni törekszik.

Fennáll a lehetősége annak, hogy egy esetleges kommunista világgyőzelem esetén az Egyház mindazon borzalmakon keresztül fog menni, mint azt Mexikóban, Spanyolországban, Oroszországban, Magyarországon és Kinában láttuk. E félelmes lehetőség képezi alapját a világon szétszórt ötszáz millió katolikus, püspök, szerzetes, pap, apáca és világi apostol határozatának: Ellenállni a kommuniz-

musnak mindhalálíg! Ugyanez áll a többi vallásokra is. Több száz millió másvallású antikommunista tevékenységének is ez az indító rugója.

Ez a hősies kiállás, mely főleg lelki faktorokra támaszkodik, igen nagy, talán az egyetlen komoly akadály a kommunizmus elterjedésével és megerősödésével szemben.

Bármilyen legyen a célja a kommunisták fennemlített taktikai változtatásainak a különböző vallási ágakban, egy bizonyos, hogy a vallással szemben mutatkozó toleranciájuk, amit az egész világon propaganda céljából fennhangon hirdetnek, máris számukra kedvező visszhangra talált. A vallásos felek véleménye megoszlik, nem tudják pontosan melyik irány követendő. Megszűnik a kommunizmus elleni egységes, tömör ellenállás. Látva az új kommunista politikát, a katolikusok és más-vallású személyek állásfoglalása zavarttá és megosztotttá válik, eljutva egészen a polemizálásig.

Igen sok buzgó katolikus úgy véli, hogy az egyetlen következetes út a probléma megoldására a nyílt harc.

Mások úgy gondolják, hogy jobb minden nagyobb ellenállás nélkül elfogadni azt a helyzetet, ami jelenleg Lengyelországban uralkodik, nem pedig végsőkig harcolni a kommunista beszivárgás ellen és így beleesni abba a nagy elnyomottságba, ami Magyarországon uralkodik. Ez utóbbiak véleménye szerint egy kommunista, vagy csaknem kommunista kormánynak az elfogadása a szabad népek körében kiküszöbölhetné a világkatasztrófát, az atomháborút.

Az egyedüli indítók, mely ezeket az embereket rá tudná venni arra, hogy kelleetlenül bár, de szembenézzenek egy ilyen világkatasztrófával, az a felfogás, hogy harcolni kell, mert csak így lehet az Egyházat az egész világra kiterjedő üldöztetéstől és megsemmisítéstől megmenteni. Remélve, azonban, hogy ez a veszély nem következik be, miután egyes kommunista országokban az egyház működését eltűrik, azzal a feltétellel, hogy szabadságát a minimálisra csökkentik, tovább hisznek abban, hogy így az atomháború is elkerülhető lesz. Így alakult ki ezen katolikusok között az a felfogás, hogy "modus vivendi" az Egyház és a kommunizmus között, lengyel mintára, aránylag kisebb bajt jelentene.

E két áramlat között ingadozik a megzavart többség, amely határozatlansága következtében lelkileg már kevésbé van felkészülve arra a küzdelemre, amiben nem régiben még résztvett.

Ha az antikommunista öntudatnak ezen elgyengülése a marxizmus ellenségeinél is jelentkezik, mennyire inkább terjedhet el az u.n. baloldali katolikusok között, akiknek száma állandóan gyarapszik és akik a materializmus, ateizmus bevallása nélkül, rokonszenveznek a kommunizmus gazdasági és társadalmi külsőségeivel.

Há megnézzük a többi országokban élő katolikusok millióit, akik nem ítélték marxistáknak és akik még tegnap szívesen haltak volna meg, hogy megakadályozzák hazájukba a kommunizmus beszivárgását, ma már bizony nem érznek hasonló szándékot. Feltételezve egy esetleges atomháború kitörését, az az érzésünk, hogy egész nemzetek kapitulálnának ily módon a kommunista hatalmak előtt.

Mindez, amit elmondtunk világosan kidomborítja a választó erkölcsi feladatának sürgös tanulmányozását és fontosságát. Annak a választótnak, amely előtt millió és millió ember lelkiismerete áll a kommunista kormányok vallási türelmességet-mimelése miatt.

Ennek a problémának végleges megoldásától függ a világ jövője.

IV. - *A probléma kikerülésére nincs lehetőség.*

Egyesek igyekeznek elkerülni ezen komplikált problémát és vitatják az ilyen tanulmány hasznosságát, felhozva különböző érveket.

A következőkben felsorolunk néhány ilyen érvet és megválaszoljuk azokat.

— A) NYILVÁNVALÓ, HOGY A KOMMUNISTÁK ÁLTAL BEVEZETETT RELATIV VALLÁSI TÜRELEM CSUPÁN MANÖVER. EZEK SZERINT A "MODUS VIVENDI" LEHETŐSÉGÉT AZ EGYHÁZ ÉS A MARXISTA URALOM KÖZÖTT NEM LEHET KOMOLYAN VENNI.

Erre azt lehet válaszolni, hogy feltételezhető belső feszültségek kényszerítik a kommunista kormányokat arra, hogy a vallásokkal szemben így járjanak el. Így ez a kihatás bizonyos idő és megfelelő kitarítás után az Egyház számára új perspektivákat nyithat meg.

B) — BÁRMILYEN MEGEGYEZÉS OLYAN EGYÉNEKKEL, MINT A KOMMUNISTÁK, AKIK TAGADJÁK AZ ISTENT ÉS AZ ERKÖLCSÖT, NEM AD SEMMIFÉLE BIZTOSÍTÉKOT ANNAK BETARTÁSÁRA. IGY, HA MÉG FELTÉTELEZZÜK IS, HOGY ŐK MÉG MA TÜRELMESEK VALÓBAN A VALLÁSSAL SZEMBEN, HOLNAP, HA NEKIK AZ JOBBAN MEGFELEL A LEGBRUTÁLISABB ÜLDÖZÉST FOGJÁK A VALLÁSSAL SZEMBEN MEGINDITANI.

Elismerjük, hogy ez lényegében így is van. Ugyanis, amíg a vallási toleranciája a kommunista államoknak nem az adott szón, hanem az érdeken, különösen politikai érdeken nyugszik, hogy elkerüljön, vagy lecsökkentsen egyes belső nehézségeket, ez addig fog tartani, amíg ezen nehézségek fennállnak. Így sokszor aránylag hosszabb ideig is.

C) — EZEN TANULMÁNY NEM LEHET HASZNOS EGYETLEN VASFÜGGÖNY MÖGÖTTI NÉP SZÁMÁRA SEM, AHOL A JELEN CIKK NEM KERÜLHET FORGALOMBA. EZZEL SZEMBEN A VASFÜGGÖNYÖN INNENI NÉPEK SZÁMÁRA NEM ÉRDEKES. NEM VESZIK KOMOLYAN A KOEGZISZTENCIA PROBLÉMÁJÁT AZ EGYHÁZ ÉS A KOMMUNISTA REZSIM KÖZÖTT, EGYSZERŰEN AZÉRT, MERT EZ A REZSIM NYUGATON NEM LÉTEZIK. A NYUGATI NÉPEKET NEM A KOEGZISZTENCIA ESHETŐSÉGE ÉRDEKLI, HANEM AZ: HOGYAN AKADÁLYOZZÁK MEG A KOMMUNISTA BESZIVÁRGÁST. EZEK SZERINT EZ A TANULMÁNY SENKIT SEM ÉRDEKEL.

Ami a vasfüggöny mögötti népeket illeti, az a tétel felel meg a valóságnak, hogy ez a tanulmány nem kerülhet be országukba, hiszen

már be is jutott. Ennek bizonyítéka, hogy a Varsóban megjelenő "Kierunki" hetilap, melyet az erősen baloldali katolikusok adnak ki, ez év március 1. — én megjelenő számában az első lapon vastagon nyomtatva cikket közöl "Nyílt levél Dr. Plínio Corrêa de Oliveira — nak" címen, melyben a mozgalom egy kiválasztott tagja Zbigniewski részletesen és sértődötten protestál e tanulmány ellen. Ugyancsak a havonta megjelenő "Wież" szerkesztője és a katolikus parlamenti csoport, a "Znak" képviselője, Tadeusz Mazowiecki közöl egy cikket lapjában, Wielowseyski-vel közreműködve, melyre a választ jelen tanulmányunkban adjuk meg. / "Otwarcie na Wschod", "Wież" 1963 november-december, 11. 12. szám./

Ha szükséges volt, hogy cikkünket megcáfolják, az csak úgy történhetett meg, hogy az valamilyen módon átjutott a vasfüggönyön túlra és kommunista körökben nagy visszhangra talált.

Ami pedig a témának a Nyugaton való érdeklődését jelenti, erre csak azt válaszolhatjuk, hogy jobb megelőzni a bajt, mint orvosolni. Lehetséges, hogy egy, vagy több nyugati államnak a két rossz között kell választania: Vagy az atomháborút választja, annak minden borzalmával, vagy a kommunista rezsimeet fogadja el. Ez esetben szükségessé válik a kevésbé rossz elfogadása. Mindenképpen felmerül tehát a probléma: Elfogadhat-e az Egyház egy kommunista rezsimmel való koexistenciát és egy kommunista uralmat, hogy elkerülje, vagy megelőzze a háborús kataklizmát, belenyugodva a marxizmus győzelmébe, mint befejezett ténybe? Tudva azonban, hogy ilyen koexistencia lehetetlen és hogy a kommunizmus, egyes népek számára a hitnek teljes kiirtását eredményezné, a harc felvétele a kisebb rosszat jelentené. Mert a hit elvesztése és elnyomása nagyobb veszély mint az, amit egy atomháború hozhat magával.

Ezen érveléseknek, melyek csak arra szolgálnak, hogy eltereljék a figyelmet a problémáról, semmi alapjuk nincsen. A koexistencia lehetőségének kérdésével, az Egyház és a kommunista rezsim között, szembe kell nézni. Alaposan tanulmányozva annak doktrinális lényegét, minden katolikus számára megnyugtató módon kell azt megoldanunk.

v. - Szembenézve a problémával

A problémát, amely az Egyház és a kommunista rezsim közötti koexistenciát érinti, első látásra a következőkben vázolhatjuk:

HA EGY BIZONYOS KOMMUNISTA REZSIM ALATT ÉLŐ ÁLLAM VEZETŐI ANÉLKÜL, HOGY MEGTILTANÁK A VALLÁSGYAKORLATOT ÉS A HITHIRDETÉST, MEGENGEDNÉNEK EGYET-MÁST, — AZ EGYHÁZ ELFOGADHATJA-E A CSELEKVÉSNEK EZEN SZABADSÁGÁT, HOGY AKADÁLY NÉLKÜL SZOLGÁLTATHASSA KI AZ OLTÁRISZENTSÉGET ÉS HIRDETHESSE AZ EVANGÉLIUMOT?

A kérdésnek ilyen világos formában való megfogalmazására a válasz szükségszerűen igenlő lesz. Az egyház elfogadhatja, sőt el kell

fogadnia ezt a szabadságot. Ez esetben lehet és kell is együttműködni a kommunizmussal. Ugyanis semmilyen ürüggyel sem visszakoehat feladatának, missziójának teljesítésétől.

Meg kell jegyeznünk, hogy a problémát nem lehet ily módon leegyszerűsíteni. Ilyen megoldás arra enged következtetni, hogy a kommunista kormány a legkisebb mértékben sem fogja korlátozni az Egyház doktrinális szabadságát. Ez nehezen hihető, mert ha ez a kormány megengedné az egyháznak, hogy összes tanait hirdesse az erkölcs, a jog, a család és a tulajdonjog kérdésében, magától érthetően minden katolikusból ellenséget nevelne és sikeresen terjesztve munkáját, a rezsímet megölné. Ebből az következik, hogy abban a mértékben, ahogy az Egyház szabadságát eltűrné, gyakorlatilag saját öngyilkosságát készítené elő. Ez azokban az országokban érvényesülne elsősorban, ahol az egyháznak a népre való befolyása igen nagy.

Igy a problémának ezen általános formában való megoldása nem elégíthet ki bennünket, mint azt a fentiekben is vázoltuk. Meg kell néznünk, hogy milyen eredmények mutatkoznak, ha a kommunista kormány annak fejében, hogy megengedi a hithirdetését és a katolikus hitoktatást, az Egyháztól a következő feltételek betartását követelné:

- 1. Az egyház összes tanai előadhatók volnának, anélkül, hogy a hívők bármilyer módon visszautasítanák a materializmust és a marxista ideológia számtalan hibáját.

- 2. Hallgassa el a hívők előtt az Egyház a magántulajdon és a család gondolatát.

- 3. Ne kritizálja nyíltan a marxista szociális és gazdasági rendszert. Hangoztassák, hogy a család és a magántulajdon csak ideális kívánság, de gyakorlatban megvalósíthatatlan a kommunista rezsímen belül; azt kívánná a hívőktől, hogy mondjanak le mindarról a próbálkozásról, mely a kommunista rezsím megdöntését célozná és arról, hogy visszaállítsák a törvényhozásban a természetjogon nyugvó család és magántulajdon védelmét.

Lehetséges-e ilyen feltételeket nyugodt lelkiismerettel elfogadni, azaz, lemondhatna-e az Egyház a szabadságáról, vagy annak egyes pontjáról, megőrizvén egyes tételeket, melyek hivei lelkiáját szolgálják? Ez a kérdés magva.

VI. - *A megoldás*

1. Ami az első feltételt illeti, az az érzésünk, hogy a válasznak negatív
nak kell lennie, ismerve egy meghatározott erkölccsel, metafizikával
rendelkező rezsímet, kulturát és környezetet, melynek befolyásoló ereje
elvitathatatlan.

Az Egyház feladata nem csak abban áll, hogy az igazságot tanítsa, hanem abban is, hogy a hibát elítélje. Az igazság tanítása nem elégséges, ha az igazságellenes állításokat nem cáfolhatja meg és nem utasíthatja vissza. "Az Egyház, — mondotta XII. Piusz pápa, — a rossz utra tértekkel szemben mindig jóságos, de hiven isteni Alapítójának szavához, aki kijelentette: "Aki nincs velem, ellenem van", /Mat. 12,30/, — nem mulaszthatja el kötelességének teljesítését, hogy a hibákat felfedve, letépje az álarcot a hazugságokról, bármely formában is jelennek meg azok". /Karácsonyi rádióüzenete a Szentatyának, 1947 — ben. "Discorsi e Radiomessagi", vol. IX, 393. old. / Ugyanebben az értelemben beszél XI. Piusz pápa is: "A szeretetnek legelső adománya, mellyel a pap hiveit minden erővel szolgálni köteles, az igazság tanítása, a teljes igazságé, felfedve a hibákat és megcáfolva azokat, bármely formában is jelenjenek meg." / Enciklika "Mit Brennender Sorge", 1937. március 14. AAS, Vol. XXIX, 163 old./

A szabadelvű vallásosságnak lényege az, hogy az igazság megismeréséhez elegendő annak tanítása, nem szükséges, hogy a hibát felfedjük és megcáfoljuk. Nincs olyan keresztény iskolázottság, mely lemondhatna a hitvédelemtől. Ez annál is fontosabb, mivel az emberek legnagyobb része azt a politikai és társadalmi életformát, melyben született és él, normálisnak fogadja el, pedig ez az életforma, amint tudjuk, a lelkekre mély formatív hatással van.

Hogy átlássuk a mélységét és kiterjedését ennek az átformáló erőnek, ismernünk kell indító rugóját és hatásmódját.

Minden politikai, pénzügyi és szociális rezsim végeredményben metafizikán és erkölcsön alapszik. Az intézmények, törvények, kultúra és a szokások gyakorlatban visszatükrözik ezen metafizikának és morálnak alapelveit. Az uralkodó rezsim már csak azáltal is, hogy létezik, természetes hatalmánál fogva és a környezet, valamint a szokás átformáló ereje által, odavezeti a népet, hogy jónak és normálisnak fogadja el az időleges kulturát és rendet, melyek következményei az uralkodó metafizikai és morális elveknek. A közvélemény lassan és biztosan átítatódik ezektől az elvektől, melyek főként tudatalatt hatnak. Az időszaki rend, tehát, igen mély formáló, vagy deformáló hatást gyakorol a népek és egyedek lelkére. Vannak időszakok, amikor a rendszer alapelvei sok ellentmondást tartalmaznak, melyek szkeptikus, mondhatnánk pragmatista világszemléletből származnak. Ez a világszemlélet azután uralja a tömegek gondolkozását.

Léteznek más korszakok, melyben a metafizikai és morális alapelvek az időszaki rendben monolitikusak, s a lelkek javát szolgálják, mint a XIII. században Európában, vagy pedig a lelkek kárára válnak, mintahogy azt a mai Oroszországban és Kinában látjuk. Ilyen hibában és rosszban gyökerező politikai rendben élni, már magában véve is elegendő a hitehagyásra. A kommunista államban, mely hivatalosan filozofikus és szektárius, a tömegnevelés határozott doktrínával, erőszakosan és kiméretlen fanatizmussal megy végbe.

Az egész történelem folyamán egy doktrínának ilyen ügyes és brutális keresztülvitele, amint azt a kommunistáknál láthatjuk, egészen egyedülálló. Ilyen keresztényellenes államban, hogy kikerüljük ezt a befolyást, nincs más lehetőség mint az, kioktatjuk a hiveket a rendszer borzalmairól.

Ilyen ellenséggel szemben az Egyháznak nem szabad elfogadnia a szabadságot, mert ez magában foglalná végleges lemondását hitvédelmi működésének nyílt és hatásos gyakorlásáról.

2. Ami a második feltételt illeti, az sem elfogadható. Mutatja nemcsak a teljes összeférhetlenséget a katolicizmus és a kommunizmus között, hanem különösen a tulajdonjog és az isteni szeretet egymással való összefüggését az igazság erényével és lelkek üdvözülésével.

A kommunista istentagadó, materialista, relativista és evolucionista doktrína a legradikálisabb módon ütközik össze az Egyistenben hívő katolikus világnézettel, amely az emberek számára kötelezővé teszi a törvényt, mely megváltoztathatatlanul illeszkedik bele az Isten által megrajzolt természetes rendbe.

A kommunista "kultura" az erkölcs és a jog teljes megtagadásához vezet. A kommunizmusnak tehát nemcsak a család és a tulajdonjogról való felfogása ütközik össze az Egyházzal. Ellene van minden erkölcsnek és törvényes cselekedetnek, és ez az, amit az Egyháznak el kellene hallgatnia. Nem látjuk tehát, hogy milyen taktikai eredményre vezetne a katolikus és kommunista körök között létrejövő ideológiai "fegyverszünet", mely csupán ezen két pontra vonatkozna, ha minden vonalon különben az ideológiai harc továbbfolytatódna.

* * *

Tegyük fel "argumentandi gratia", hogy az Egyház hallgatna a család és tulajdonjog szentségéről. Olyan nyilvánvalóan lehetetlen ennek feltételezése, hogy nem is időzünk ezen hipotézis boncolgatásánál. Tegyük fel azonban, hogy a kommunista rezsim megengedi az Egyháznak, hogy a családról szabadon tanithasson, de megtiltja a magántulajdonról való oktatást. Mit kellene erre válaszolni?

Az első percben úgy tűnik, mintha az Egyház főfeladata a hit és szeretet prédikálása volna, nem pedig egy politikai, szociális, vagy gazdasági rendnek a magasztalása, vagy hirdetése. Továbbá az, hogy a hívők megismerhetik és szerethetik Istent anélkül, hogy a magántulajdon szentségét ismernék.

Az Egyház elfogadhatná tehát, mint kisebb rosszat azt, hogy elhallgassa a magántulajdonjogot, ha cserében szónokolhatna a lelkek üdvözüléséről, Istenről, a másvilágról és kiszolgáltathatná a szentségeket.

Az Egyház tanító és üdvözítő missziójának ilyen szemszögből való tárgyalása máris előzetes ellenvetésbe ütközik. Ha valamelyik ország kormánya követelné az Egyháztól, hogy az mondjon le valamelyik törvény hirdetéséről, bizonyos szabadságot engedélyezve, az Egyház nem fogadhatná el ezt a szabadságot anélkül, hogy ne válna képmutatóvá. Azért válna képmutatóvá, mert az Egyház tanítói missziója oktatni doktrináját, mely oszthatatlan. Az Egyház vagy szabad és akkor köteles Jézus Krisztus tanítását mindenben hirdetni és követni, vagy elnyomott és üldözött lesz. Ha ezt a teljes szabadságát nem

kapja meg, harcos természeténél fogva összeütközésbe kell jutnia elnyomójával. Az Egyház nem fogadhat el tanítási funkciójában félhallgatást, vagy félelnyomást, hogy ezáltal félszabadsághoz jusson. Ez missziójának teljes megtagadása volna.

* * *

Előző ellenvetésünkön kívül, mely az Egyház tanítói missziójában gyökerezik, felmerül egy másik, mely az emberi akaratnak az üdvözüléshez való elérését célzó nevelési munkával függ össze. A lelkek valóban keresztény módon való neveléséhez elengedhetetlen a magántulajdon elvének és ennek praktikus formában való kivitelezésének ismerete:

a.) **AZ ISTEN SZERETETÉNEK SZEMSZÖGÉBŐL VIZSGÁLVA:** a törvény ismerete és szeretete elválaszthatatlan az Isten iránt való szeretetünktől, amiértis a törvény bizonyos formában az Isten szentségének a tükre. Ezt mondhatjuk minden egyes előírására, ha összeségében megvizsgáljuk. Lemondani a 10 parancsolat 2. pontjának tanításáról, mely a magántulajdon szentségének alapját képezi, jelentené egyben az együttesnek a megmását, következésképpen az Isten képmását is. Ahol a lelkek elváltoztatott képet kapnak Isten fogalmáról, téves elképzelést alkotnak magáról az Isten szentségéről is, mely összeférhetetlen az igazi üdvözüléssel.

b.) **AZ IGAZSÁGOSSÁG SARKALATOS ERÉNYÉNEK SZEMPONTJÁBÓL:** A sarkalatos erények, mint a nevük is mutatja, azok amelyekre a lélek megszentelődése épül. Ahhoz, hogy a lélek üdvözüljön, szükséges, hogy azokat tökéletesen ismerje, szeresse és nyíltan gyakorolja. Az igazságosságnak a lényege azon az elven nyugszik, hogy minden egyes ember, mint egyén, vagy mint társadalom, — birtokosa jogoknak, melyek egyben köteleességeket is jelentenek. Más szóval, az "enyém" és a "tied" fogalma az igazságosság lényegének elementáris alapját képezi. Az "enyém" és "tied" fogalma ekonomikus téren egyenesen és elkerülhetetlenül a magántulajdon alapelveéhez vezet, amiből viszont az következik, hogy a tulajdonjog törvényességének, kiterjedésének, valamint határának valódi ismerete nélkül nem lehetséges tökéletes ismeret, mely alapja az igazságosság sarkalatos erényének. Enélkül az ismeret nélkül nem lehetséges valódi szeretet, vagy valódi igazságosság, és, mint ilyen, nem lehetséges az üdvözülés.

c.) **A LÉLEK KÉPESSÉGEINEK TELJES KIFEJLÖDÉSE ÉS ÜDVÖZÜLÉSE SZEMPONTJÁBÓL:**

Az intelligenciának és az akaratnak helyes formálása különböző szemszögből figyelve, alapja az üdvözülés utjának. És mindaz "a contrario senso", ami megakadályozza az intelligenciának és az akaratnak helyes formálását, különböző szemszögből figyelve, összeférhetetlen az üdvözüléssel. Be fogjuk bizonyítani, hogy az a társadalom, amelyben nem létezik magántulajdon, végzetesen ellenáll a lelki képességek helyes kifejlődésének, különösképpen az akaratnak. Ez már magábanvéve is szöges ellentétben áll az ember üdvözülésével. Emellett meg kell említeni azt a káros hatást is, amit a közös vagyon jelent az emberiség kulturájára. Az igazi kulturális fejlődés nem csak

sarkalatos faktorja a népek üdvözülésének, hanem egyben gyümölcse is ezen megszentelődésnek. Hogy beigazolhassuk ezt a tételt, elég megemlékezni előzetesen arról, hogy a főpapi dokumentumok, melyek a tökérről, a munkáról és a társadalmi kérdésekről szólnak, nem hagynak kétséget afelől, hogy a magántulajdon nemcsak, hogy jogos, de elengedhetetlen az egyéni és a közös jóléthez. Nemcsak az ember anyagi érdekeire, hanem a lelkiekre is vonatkozik. Ezek a pápai dokumentumok a magántulajdon jogával összefüggő számos kilengés és visszaélés ellen íródtak, melyek főképp a XIX. században jelentkeztek. Az a tény, hogy a visszaélések ezen intézménnyel kapcsolatban károsak és elítélendők, nem jelenti azt, hogy az intézmény a maga lényegében ne lenne helytálló. Meg kell fontolni a tételt, hogy "corruptio optimi pessima" azaz, hogy a legnagyobb rossz éppen az elrontott jóból származik, ami magában-veve kiváló lehetett. Sokfélék a motívumok, amelyekkel bebizonyíthatjuk, hogy a magánjog intézménye az egyén, család és a nép számára elengedhetetlen. Tullépné ennek a munkának a határát, ha mindent fel akarnánk sorolni. Megelégszünk, tehát, annak fejtegetésével, hogy ilyen intézmény szükséges az ember kiegyensúlyozottságához és megszentelődéséhez.

Természetes intelligenciával és akarattal ellátva, az ember egyéni és lelki tulajdonságaival próbál gondoskodni mindarról, ami saját jólétéhez szükséges. Innen származik magátóladóan az a jog, hogy keresse azokat a dolgokat, melyek részére szükségesek és birtokbavegye azokat, ha nem lenne még gazdájuk. Innen ered hasonlóképpen az a jog is, amely szerint az ember állandóan gondoskodik a holnapról, birtokbaveve a földet, művelve azt és megteremtve kulturája segítségével az ehhez szükséges szerszámokat. Összefoglalva: éppen azért, mert az embernek lelke van, igyekszik ellentmondást nem tűrően tulajdonos lenni. XIII. Leó és X. Szent Pius pápa ugyancsak ezt állítják mondván, hogy az embert, viszonya az anyagi javakhoz különbözteti meg az oktalan állattól. "IX-Az ember földi javak felett rendelkezik, annak nem csupán használója, mint az állat, hanem állandó tulajdonosa is. Ugyanugy, mindazoknak a dolgoknak, melyeket elfogyaszt, vagy el nem fogyaszt." /Enciklika Rerum Novarum./ /X. Szent Piusz, "Motu proprio" kiáltványa az Akcio Katolikáról 1903 dec. 18-án., ASS,XXXVI. kötet, 341-343 oldal./ Az ember saját sorsát irányítva és gondoskodva a megélhetéséről, kénytelen intelligenciáját és akaraterejét állandóan használni. A magántulajdon természetes eszköz arra, hogy az ember biztosnak érezze magát a jövőben és önmagában. Ha a magántulajdon megszűnik, az egyén tehetetlenül az állam irányítása alá kerül, mely megfosztja őt elméjének normális működésétől. Lelkének képességei sorvadásba jutnak és eltorzulnak. Innen következik az a nagyfokú szomorúság és apátia, mely a kommunista igában élő népeket jellemzi ugyyszintén az unottság, neurózis és mindgyakoribb öngyilkosság a tulszocializált nyugati országokban.

Tudvalevő, hogy a lelki képességek, ha azokat nem gyakoroltatjuk, idővel elsorvadnak. Ellenkezőleg, kellő gyakorlattal igen sokszor, csodálatosan kifejlődnek. Lévéen a megszentelődés a lélek perfekciója, könnyen beláthatjuk a fontosságát annak, ami az eddig elmondottakból következik. Maga az a tény, hogy valaki tulajdonosnak érzi magát,

nagy mértékben kedvező lehetőséget nyújt a lélek helyes és erkölcsös neveléséhez. Anélkül, hogy elfogadnánk egy olyan társadalom utopisztikus eszméjét, amelyben minden egyén kivétel nélkül tulajdonos, vagy, amelyben nincsenek egyenlőtlen nagy, közepes, vagy kicsiny javak, azt kell mondanunk, hogy a magántulajdon lehetőség szerinti megosztása igen kedvező a kulturális és lelki jólétre, értve ezalatt mind az egyéni, mind a családi és társadalmi jólétet is. Ezzel ellentétben, a proletár társadalom nagymértékben káros az üdvözülésre, az egyének és népek kulturális alakulására és megszentelődésére.

Hogy a tárgyalás további folyamatát megkönnyítsük a "c" pont alatt tárgyalt tételnek néhány észrevételét már most megfontoljuk.

AZOK AZ EMBEREK, AKIK OLYAN TÁRSADALOMBAN ÉLNEK, MELYBEN A MAGÁNTULAJDON LÉTEZIK, DE NEM RENDELKEZNEK JAVAKKAL, ELVESZTIK AZ ESZÜKET? VAGY NINCS LEHETŐSÉGÜK AZ ÜDVÖZÜLÉSRE?

Erre a kérdésre válaszolva mérlegelnünk kell, hogy a magántulajdon intézménye azokra, akik nem tulajdonosok, sajtáságos, indirekt módon kedvező. Minthogy igen nagy azoknak a személyeknek a száma, akik kelleképen ki is használják azokat a feltételeket, amelyeket számukra a tulajdon morális és kulturális javakban felkinál, eredményképpen kialakul egy magasszínvonalú társadalmi környezet, amely a lelkek természetes kapcsolata által, még a nem tulajdonosoknak is kedvez. Ez a helyzet, amelyben élnek nem hasonlítható össze azon egyének helyzetével, akik a magántulajdont megtagadó rezsimben élnek.

TEHÁT A MAGÁNTULAJDON AZ, MELY A NÉPEK MORÁLIS ÉS KULTURÁLIS EMELKEDÉSÉT MAGÁVAL HOZZA?

Azt mondtuk, hogy a tulajdon a család és a népek lelki javának, kulturájának igen fontos feltétele. Nem mondtuk, azt, hogy oka az üdvözülésnek. Az üldözött Egyház csodálatosan virágzott és fejlődött a katakombákban. Tulzás volna azt állítani, hogy a nép fejlettsége és kulturája összefügg a magántulajdon elterjedésével. Ez egy volna azzal, hogy a természet—felett az anyagitól tennök függővé és a kulturát az anyagi alaptól. Egy biztos, hogy egyetlen népnek sem szabad a Gondviseléssel ellenkezve, ledönteni az intézményt, amely a dolgok természetes rendjéből adódott, s amely nem más, mint a magántulajdon. Ez az intézmény nagy fontossággal bír mind vallási, mind kulturális sikon. Ha egy nép mégis ledöntené a fentemlített intézményt, ezzel előkészítené morális és kulturális süllyedését, továbbá saját teljes tönkretételét.

HA EZ IGY VOLNA, HOGYAN LÉTEZETT AZ IMPERIALISTA RÓMÁBAN ANNYI KULTURA, AHOL A NÉPESSÉG LEGNAGYOBB RÉSZE PROLETÁROKBÓL ÉS RABSZOLGÁKBÓL ÁLLT? HOGYAN VOLT LEHETSÉGES RÓMÁBAN ÉS GÖRÖGORSZÁGBAN TÖBB RABSZOLGÁNAK IGEN MAGAS SZÍNVONALÚ ERKÖLCSÖT ÉS KULTURÁT ELÉRNIE?

A különbség nagyobb egy sötét szoba és egy rosszul megvilágított között, mint egy rosszul megvilágított és egy jól megvilágított között. Így van ez ebben az esetben is. A jó hiányából származó rossz, az előbb említett példára utalva mindig összehasonlíthatatlanul

rosszabb, mint amelyik a kevesebb jóból származik. A római társadalom, ámbár sokkal kisebb mértékben, mintahogyan kívánatos lett volna, — egy hatalmas, kulturált birtokos osztállyal rendelkezett. Innen a viszonylagos kulturális jótéteményei a római birodalomban uralkodó tulajdonos osztálynak. Egészen más lett volna a helyzet akkor, ha hiányzott volna a birtokos osztály: Róma szerepe jelentéktelen lett volna.

A gyakorlat ellentétben áll ezzel a teoriával, — mondhatnánk. Az oroszoknál, ugyanis, tagadhatatlan fejlődéssel találkozunk kulturális és technikai téren, annak ellenére, hogy ott a kommunista rezsim bevezette a közös vagyon intézményét. A válasz erre sem nehéz. A hatalmas birodalom vagyona alá van vetve a szovjet kormány önkényének, ez pedig korlátlanul rendelkezik több — százmillió egyén munka — és termelőképességével. Így messze sem hiányoznak nekik azok az eszközök, amelyekkel bizonyos mesterséges környezetet tudnak teremteni alapos technikai és kulturális fejlődést mimelve. Nem tagadva ezen csodálatos eredményeket, mégis megkérdéshetnénk öszintén, hogy miért nem voltak képesek még többre? Ugyanis, ha egy természetellenes mamutállam nem képes mesterséges uton mamut eredményeket elérni, ez csak azt bizonyítja, hogy az ehhez való alapvető képességei hiányoznak. Továbbá ez a melegágyi, intellektuális virágzás nem gyökerezik a népben, nem a társadalom termelte ki, nem a népi magból született. A nép véréből lett kisajtolva. Növekszik és megerősödik nélküle és bizonyos tekintetben ellene. Ilyen produkció semmiképpen sem kulturindexe egy népnek. Ugyanugy, mint ahogy egy elhagyott nagybirtokon, a melegágyi növény fejlődése nem bizonyítja a birtok helyes gondozását.

Visszatérve a római birodalommal kapcsolatos ellenvetésre, igaz, hogy voltak rabszolgák, akik meglepő kulturális és morális magasságokba emelkedtek, de ezek csak dicsőséges kivételek, melyek nem elégségesek arra, hogy tagadják az annyira kifogásolt igazságot, mely szerint a rabszolgaság önmagábanvéve nyomasztó és kártékony az egyénre, mind vallási, mind kulturális szempontból nézve. Ez a rabszolgaság kimondottan súlyosabb és ártalmasabb lett volna a római birodalomban, ha nem lettek volna patriciusok és szabad plebejusok és, ha a társadalmuk minden autonomia és tulajdonjog nélküli emberekből állott volna, mint az a kommunista rezsimben előfordul.

ÉRVELHETNE MÉG VALAKI, HOGY A SZERZETESI ÉLET MAGÁBANVÉVE ÁRTALMAS A LÉLEKNEK, AZ ENGEDELMESSÉG ÉS A SZEGÉNYSÉG FOGADALMA MIATT. NEM HÁTRÁLTATJA EZ AZ EMBERT A SAJÁT MAGÁRÓL VALÓ GONDOSKODÁSÁBAN?

A felelet könnyű. Ez az állapot nagymértékben jótékony hatású mindazokra, akiket a kegyelem ilyen különleges útra vezet. Elképzelhető, hogy visszatetsző lenne, ha egy egész társadalom így élne, mert ami jó a kiválasztottaknak, nem jó az egésznek. Ezért az ösegyház kebelében a közös vagyon sohasem vált általánossá és később meg is szűnt. Egyes protestáns közösségek erre vonatkozó kísérletei a XVI. században kártyavárként omlottak össze.

Megfontolva az eddigi érveket és ellenvetéseket, továbbra is fenn kell tartanunk a tételt, mely szerint nem szabad elhallgatni a totális közösvagyonnak erkölcstelen mivoltát, hogy cserébe, bizonyos állami

engedéllyel, üdvözülésre segíthessük a lelkeket, engedélyezett szertartások és evangélizációkon keresztül. Ha el is fogadnánk ezt az egyességet, akkor sem lenne keresztülvihető az áhitott együttműködés. Valóban, a magántulajdon nélküli társadalomban az egészséges lelkiületek saját erkölcsi erejüktől hajtva, mindig hajlamosak lesznek kedvezőbb feltételeket teremteni a magánvagyon zsámára. Minden, ami él, harcol a saját fennmaradásáért, lerombolva a hátrányost és megteremtve az előnyös feltételeket. "A contrario senso" minden és mindenki, aki abbahagyja az ellene veszélyt jelentő körülmények elleni harcot, általa pusztul el.

Ebből következik, hogy az erkölcsből fakadó erő állandóan harcolni fog az ellen a kommunista társadalom ellen, amelyben él és állandóan igyekezni fog megszüntetni a vagonközösséget.

Ez a kommunista társadalom állandó harcban lesz az erkölccsel és megkísérli azt kiirtani. Ez éppen ellenkezője az álmodott koegzisztenciának.

3. Ami a harmadik feltételt illeti, az az érzésünk, hogy hasonlóan elfogadhatatlan, mert annak a szükségessége, hogy egy kisebb rosszat eltűrjünk, nem kényszeríthet bennünket arra, hogy ezen rossz teljes megsemmisítéséről lemondjunk.

Amikor az Egyház a kisebb rossz eltürését határozza el, ezzel még nem azt akarja mondani, hogy a rosszat nem kell leküzdeni minden lehető módon, különösen akkor, amikor ez a kisebb rossz magábanvéve is igen súlyos. Másképpen kifejezve, — a hívőkkel meg kell értetni és állandóan ébren kell tartani a bánat érzését, ha ezt a kisebb rosszat el is kell fogadják. Ezzel a sajnálattal ösztökélni kell őket arra, hogy le tudják küzdeni, erős akarattal azokat a körülményeket, amelyek a kisebb rossz elfogadására készítette őket.

Igy cselekedvén, az Egyház megakadályozná a koegzisztencia lehetőségét. Mégis úgy látjuk, nem cselekedhet másképpen, mint ahogy azt magasztos hivatása parancsolja.

VII. - A végső ellenvetések megoldása

Jelen munkánk során már megválaszoltuk a különböző ellenvetéseket, melyek szoros összefüggésben állottak a tárgyalt témával. Most más ellenvetéseket is fogunk analizálni, melyek nem tartoznak szükségszerűen az eddig elmondottakhoz és következőképpen foglalhatók össze:

1. Megvédve így a tulajdonjogot, az Egyház megszüntetné a harcot a nyomor és az éhség ellen?

Ez az ellenvetés alkalmat nyújt nekünk arra, hogy felhívjuk a figyelmet arra a katasztrófális hatásra a kommunista államokban, ha az Egyház elhallgatná a véleményét a magántulajdon kérdésében. Ha az Egyház tanítói és pasztorális feladatának szemszögéből analizálnánk a legfontosabb ellenérveket, amelyek az ilyen hallgatásból származhatnak, újabb másodlagos kérdés alakul ki: Hallgatva az Egyház, beleegyezne a nyomor világviszonylatban való terjesztésébe, mely a kollektivizálás előretörésével lenne megpecsételve? Minden ember állandó, erős ösztönnel keresi személyes szükségletének ellátását. Amikor saját fenntartásáról van szó, az ember intelligenciája sokkal könnyebben küzd a megszorítások ellen, növekedve erőben és ügyességben. Az akarat még nagyobb hévvel győzi le a lustaságot és rugalmasabban néz szembe az akadályok leküzdésével. Ezen ösztönnel, ha az igazságos határokon belül van, nem szabad utjába állunk, hanem védelembe kell vegyük, ki kell használnjuk, mert a megdagodás és a haladás értékes tényezője. Semmiképpen sem lehet rosszindulatúan önzőnek nevezni. Ez nem más, mint az önszeretet mely a dolgok természetes rendje szerint a Teremtő iránti szeretet alá, de a felebaráti szeretet fölé sorozandó.

Ha tagadnánk ezeket az igazságokat, tagadnánk a könyörületesség alapelvét, melyet a "Mater et Magistra" c. Enciklika /AAS. LII kötet 414-415 oldal! / úgy mutat be, mint alapfeltételét a katolikus társadalmi doktrinának. Valóban a könyörületesség eme hierarchiájában jogosság van és ezt minden embernek magától kellene gyakorolnia mindaddig, míg arra saját erejéből képes. Csak azután szabadna elfogadni a magasabb szervezetek segítségét, mint a család, a testület, az állam. Ugyanez az igazság vonatkozik a családra és a testületre is. A közösség, mely önmaga intézi ügyeit, "omne ens appetit suum esse", csak akkor fordul az államhoz, ha már elkerülhetetlen. Ugyanez a reláció áll az államra és a nemzetközi társadalomra. Következésképpen, öntudatából kifolyólag, akár ösztönénél fogva, az emberi természet azt kívánja, hogy javakat vegyen birtokába, azokat biztosítsa a saját tisztos módon való megélhetésére. Ez a kívánság, hogy javakat birtokoljon, azokat megsokszorosítsa, legnagyobb serkentője a munkának és, mint ilyen, lényeges tényezője a termelékenységnek.

Láthatjuk, tehát, hogy a tulajdonjog intézménye, mely e kívánságnak végső koronája, nem fogható fel csupán, mint egyéni privilégium alapja. Nélkülözhetetlen és leghatásosabb feltétele minden szociális testület előrehaladásának.

A szocializmus és a kommunizmus azt állítja, hogy az egyén elsősorban a társadalom számára létezik és közvetlenül kell termelnie nem saját, hanem az egész szociális test számára.

Ezzel megszűnik a munka leghatásosabb serkentője. A termelés csökken, süllyedés és nyomor lesz ennek a társadalomnak a jellemzője. Az egyedüli eszköz, amelyet a néphatalom a többtermelés érdekében felhasználhat a sokszor nem éppen hatásos, — korbács...

Nem tagadhatjuk le, hogy a magántulajdon jogrendjében hibák is történhetnek. A bőségesen termelt javak sokszor helytelenül keringenek a társadalomban, felhalmozódva itt és hiányozva amott. Ez a tény csak azt mutatja, hogy mindent meg kell tenni, hogy a vagyon arányosan legyen elosztva a társadalmi osztályok között. Nincsen ok arra, hogy lemondjunk a magántulajdonról és a gazdagságról, ami ebből ered, — beletörődve a szocialista szegénységbe.

2. A koegzisztencia-ellenes érvek, melyek érvényesek egy teljesen kollektivizált államban, nem állják meg helyüket egy nem teljesen kollektivizált társadalomban.

Egyes sajtó-hirek szerint, bizonyos kommunista kormányok kifejezést adtak azon nézetüknek, hogy "pari passu" kisebb vallás-szabadságot engedélyezve és részlegesen visszavonulva, ideiglenesen megengednék valamilyen formában a magántulajdont.

Vannak, akik azt tartják, hogy ez esetben a rezsim hatása a lelkekre kevésbé káros. A hithirdetés és vallástanítás hallgatható azonban, nemcsak a magántulajdonról, de annak a katolikus erkölcsre való kihatásáról?

Erre azt válaszolhatjuk hogy nem mindig a legkegyetlenebb természetellenes rezsimek azok, amelyek a lelkeket legjobban megmásítják. A felfedett hibák, vagy brutális igazságtalanságok lázadást vonnak maguk után. Sokkal könnyebben elfogadhatók, mint normák, a féligazságok és félhibák és, mint ilyenek, sokkal jobban és gyorsabban rontják meg a lelket. Sokkal könnyebb volt leküzdeni az arianizmust, mint a félarianizmust, a pelagianizmust, mint a félpelagianizmust, a protestantizmust, mint a janzenizmust, a brutális revolúciót, mint a liberalizmust, a kommunizmust, mint az említett szocializmust. Összegezve, az Egyház missziója nemcsak a szembeötlő hibák és a radikális tévedések elleni harcból áll, hanem a hívők lelkében lévő bármilyen csekély hiba kiirtásából is, hogy teljes fényében ragyoghasson Krisztus Urunk tanítása.

3. A tulajdonjog fogalma az egyes európai államok földművelőinél oly erősen vert gyökeret, hogy azt mondhatjuk, mintegy az anyatejjel szívják magukba nemzedékről nemzedékre, s a katekizmus tanításával egyidejűleg terjesztik családjukban. Ennek következtében az Egyház évtizedekre hallgatásba is merülhetne a magántulajdon felől anélkül, hogy ez a hívők morális formálódására károsan hatna.

Nem tagadjuk, hogy a tulajdon utáni vágy az egyes európai területeken igen erős. Ezért a kommunistáknak meg kellett változtatni kisajátítási politikájukat, visszaadván a földeket a kisbirtokosoknak, mint pl. Lengyelországban.

Ezen stratégiai visszako­zások, ha gyakran megismétlődnek a kommunista történelemben, nem jelentik szerves részét az ideológiájuknak, hanem csupán egy pillanatnyi csejt, amelybe belenyug­szanak, hogy azután még nagyobb legyen a győzelmük. Ugyancsak, ha a körülmények megengedik, ravaszul meghátrálnak, hogy azután kettőzött erővel támadhassanak.

Ez lenne a legveszélyesebb pillanat. Kitéve az álnok propaganda minden technikájának, a földművelőknek beláthatatlan időre, a marxista ideológia támadásától sulyosan kellene szenvednie.

Ki ne döbbene meg, ha a föld bármely részén lévő fiatal nemzedéket ilyen veszélynek kiszolgáltatva látná? — Elfogadni azt a tételt, hogy a természetszerűleg magukba oltott, magántulajdonhoz-való-ragasz­kodás, megnyugtató védelmet adna ezen veszély ellen, — tulságosan is nagy bizalom az emberi természetben. A valóság az, hogy az Egyház természetfeletti ereje készíti elő és segíti harcában hiveit, amely segítség nélkül, bármely világ­részen, vagy államban, vagy társadalmi osztályban élő ember, nem tudna ellenállni eme próbának. Semmiképen sem engedhető meg, hogy az Egyház felfüggesz­ze missziójának gyakor­lását évtizedekre, amely magában foglalja az isteni törvények integ­rális módon való tanítását.

4. Az egyház koegzisztenciája egy kommunista állammal lehetséges volna, ha a birtokosok lemondanának jogaikról.

Abban a feltevésben, hogy egy kommunista zsarnokság hajlandó volna minden erőszakosságot bevezetni a javak elkobzására és a tulajdonosok kitartanának jogaik mellett az állammal szemben (mivel az állam azokat nem adta, tehát nem is veheti el) mi volna a megoldás az ebből eredő feszültség levezetésére?

Ez biztosan azonnali küzdelmet váltana ki. Nem akármilyen küzdelmet, hanem az összes katolikus hivek halálos küzdelmét a magántulajdon jogos védelmében a zsarnoki hatalom ellen, melynek brutalitása kiszámíthatatlan szélsőségekre vezetne: sulyos lázadás és forradalom minden borzalmas epizódjával, melynek általános elszegényedés és elkerülhetetlen bizonytalanság lennének velejárói.

Ez esetben kérdés, tehát, hogy a tulajdonosok lelkiismeretükre hallgatva, nem kötelesek-e lemondani javaikról a közösség érdekében, elősegítve ezáltal a közös javak törvényes bevezetését? A katolikusok következképpen minden lelkiismeretfurdalás nélkül elfogadhatnák a kommunista rendszert. — Ezen indítványnak nincsen alapja. Össze­teveszti az alkotmányos intézményt a tulajdonjoggal, amellyel az egyén rendelkezik egy határozott történelmi pillanatban. Feltételezve, hogy az egyén lemond a törvényes javairól brutális fenyegetések hatása alatt, jogai megszűnnének, a magántulajdon megmarad, mint intézmény. Miután így "in radice" folytatólagosan létezik, nem szűnik meg létezni, minden pillanatban újraszületik. Ahányszor egy halász, vagy vadász tengeren, vagy erdön gondoskodni akar saját létfenntar­rásáról, egy bizonyos tartalékot halmoz fel. Mindannyiszor, ahányszor az intellektuel, vagy kézműves többet produkál, mint napi szükséglete

és a feleslegest tartalékolja, kisebb magántulajdonokat állít vissza, amely a dolgok természetes rendjéből következik. Természetes, hogy ezen tulajdonok tovább növekednek. Hogy újabb antikommunista forradalom elkerülhető legyen, minden pillanatban újból meg kellene ismételni a lemondásokat, ami viszont a lehetetlenséggel határos. Sok esetben az egyén nem mondhat le vagyonáról anélkül, hogy maga ellen ne vétkezzen. Ez a lemondás gyakran összeütközne egy másik intézmény jogával, ami összefüg a tulajdonnal, s ami még annál is szentebb: a családdal. Következésképen, igen sok volna az olyan eset, amelyben a család egyik tagja nem követhetne el ilyen lemondást anélkül, hogy ne vétne az igazság és a szeretet ellen, övéivel szemben.

A MAGÁNTULAJDON ÉS AZ IGAZSÁG MEGVALÓSÍTÁSA:

Most már bátran folytathatjuk fejtegetéseinket, miután leirtuk és alátámasztottuk ezen folytonos újjászületését a tulajdonjognak, amely így mélyebb megvilágítást nyert. Az igazságosság erényéről beszélünk most, amely a magántulajdonnal függ össze. Ezen tanulmányunk VI. 2) b. bekezdése alatt már beszéltünk a tulajdon szerepéről, amely az igazságosság szeretete és ismerete terén jelentkezik. Fejtegetssük most tovább a tulajdonjog szerepét az igazság megvalósításánál.

Mivel a jogos tulajdonok állandóan újra keletkeznek, a kommunista, vagy szocialista állam, amely ezeket a kis vagyonokat folytonosan elkobozza, az egészséges erkölcs szemszögéből nézve szertettet követ el. Akik ezeket az elkobzott vagyonkakat kapják, a kifosztott régi tulajdonosok szemében: kizsákmányolók.

Akármilyen moralista könnyen beláthatja, hogy milyen óriási nehézségek származnak a kollektivizálásból az igazság erényének gyakorlásában. Ezen nehézségek, leginkább a rendőrállamokban, olyanokká válhatnak hogy minden pillanatban hősies cselekedeteket kívánnának a katolikusoktól.

Ez egyike a legfőbb bizonyítékának az Egyház és a kommunista állam együttműködési lehetetlenségének.

5. A kommunizmus természetellenes rendszer, ezért szükségképen mulékony. Így az Egyház elfogadhatná a "modus vivendi"-t legalábbis egyidőre, míg a rendszer összeomlása, vagy elerőtlenedése bekövetkezik.

a.) Ez a mulékony karakter igen relativ. Csaknem egy félszázad óta uralja a kommunizmus Groszországot. Csak Isten, aki ismeri a jövőt, tudná megmondani teljes bizonyossággal, hogy mikor bukik meg.

b.) Ha elgyengülne, a rezsim még soká elhúzódhat, mert nem lenne annyira természetellenes. Tehát az elgyengülés nem lenne a vég, hanem egy stabilizációs faktor.

c.) Léteznek rezsimek, amelyek az emberi természet alapkövete-
léseivel ellentétesek és mégis képesek magukat végnélkül fenntartani.
Igy, bizonyos népek embertelenségei Amerika vagy Afrika öslakóival
szemben, századok óta tartották magukat és még ma is fennállnának,
ha bizonyos külső hatások nem számolták volna fel őket. Még így is,
mily nagy nehézségek árán cserélődött ki ez a természetellenes
rendszer egy másik természetesebbel.

**6. Első látszatra úgy tűnik, hogy a boldogemlékü XXIII. János pápa
bizonyos engedékenysége Oroszországgal szemben olyan példa, mely a
lelkeket más irányba kívánná terelni, mint ez a tanulmány.**

Ez teljesen ellenkezője a valóságnak. XXIII. János pápa viselke-
dését teljes egészében nemzetközi viszonylatban kell szemlélni. Maga
a terv, amin ezen tanulmány is alapszik és, amit a pápa megismétel
a "Mater et Magistra" Enciklikájában, megerősítve elődjeinek elitélő
véleményét a kommunizmusról, tisztán mutatja, hogy nem lehet a
katolikusokat lefegyverezni, hogy ezen rendszerrel ne vehessék fel a
harcot, s melyet a pápai okiratok rendkívül hevesen utasítanak el.

Idézzük a dicsőségesen uralkodó VI. Pál pápa szavait, mely többek
között a leghatározottabban kijelentette: "Nem kell azt hinni, hogy
ez az egyházfői gesztus, melyet az Egyház ma, mint elsődleges
programot elfogadott, és, amely leköti figyelmét, irányítja minden
gondoskodását, azt jelentené, — hogy az Egyház megváltoztatta
véleményét a társadalmunkban elterjedt hibákról, amiket már elitelt,
mint pl. az ateista marxizmust. Orvosságot adni egy halálos betegségre
nem jelenti azt, hogy véleményünket megváltoztatjuk a betegség
kimeneteléről. Eppen ellenkezőleg. Megpróbáljuk legyőzni nemcsak
teoretikusan, hanem a gyakorlatban is. Azt jelenti, hogy a diagnózis
után a gyógyító eszközt alkalmazza, azaz doktrínáinak elitélése után,
a gyógyító szeretetet gyakorolja." /1963 szept. 6.-i beszéd. XII. Semana
Italiana de Adaptação Pastoral, de Orvieto; AAS, LV kötet 752. oldal/.
Ugyanilyen magatartást mutat az Osservatore Romano, a Vatikán
hivatalos lapja. Ennek 1964. március 20-i számában francia nyelven
a következő olvasható: "Tény az, hogy egyetlen katolikus sem
működhet együtt direkt, vagy indirekt módon a kommunistákkal.
Mivel a vallás és a materializmus közötti ideológiai összeférhetlenség
/dialektikus és történelmi/ áll "fenn, ez ugyancsak összeférhetlen-
séget jelent a metodusok és a célok között, gyakorlati és erkölcsi
összeférhetlenséget". / "Le Raport Ilitchev", F. A. szerzőtől/ Ugyan-
ezen számban másik cikk így szól: "Ahhoz, hogy a katolicizmus és
a kommunizmus összeegyeztethetők legyenek, szükséges, hogy a
kommunizmus szűnjék meg az lenni, mint ami. A komunizmus
dialektikus mivolta miatt nem hátrál egy jöttányit sem ami a
politikai céljait és doktrínáját érinti. Így a történelem materialista
felfogása, a személyi jogok megtagadása, a szabadság eltörlése, az

állam despotizmusa és saját, kimondottan szerencsétlen gazdasági kísérlete, a kommunizmust nyíltan szembehelyezi a katolicizmusnak szociális doktrínájából fakadó spirituális és individuális felfogással rendelkező társadalmával..."/"A propos de solution de replacement"./

Ugyanilyen értelmű és megemlítendő az olasz püspöki kar közös pásztorlevele az ateista kommunizmus ellen, amely 1963 november 1.-i dátummal jelent meg. /"Carta colectiva do venerado Episcopado Italiano"/ Kommunista forrásokból származó cikkek is az Egyház és a kommunizmus közötti koegzisztencia lehetetlenségéről beszélnek: "Azok, akik a békés koegzisztenciát ajánlják ideológiai síkon, a valóságban antikommunista pozíciót töltenek be." /Hruscsov távirata 1963 március 11. Megjelent az AFP-és Ansaban, az Estado de São Paulo ban, 1963 március 12-én."/ "Az a véleményem, hogy sehol sem lehetséges koegzisztenciához jutni más ideológiákkal, legkevésbé a vallással." /Adjubej távirata. Megjelent 1963 márc. 15. az ANSA, UPI, és DTA-ban és az "O Estado de São Paulóban" 1963 március 16-án./ "Nem lehetséges kibékülés a katolicizmus és marxizmus között." (Palmiro Togliatti távirata. Megjelent 1963 március 21.-én az AFP-ben, az "O Estado de São Paulóban" 1963 március 22.-én) "A kommunista és burzsoa ideáknak békés koegzisztenciája a dolgozó osztály elárulását jelentené... Soha nem létezett ideológiai békés koegzisztencia és nem is fog létezni." (Leonid Ilitsev a Központi Bizottság titkára és a Kommunista Párt Ideológiai Kommissziójának elnöke. Megjelent távirat alakjában 1963. június 18-án AFP, ANSA, AP, DPA és UPI-ben és az "O Estado de São Paulóban" 1963 jun.-19-én.) "A szovjet visszautasítja azt a vádat, mely szerint Moszkva felhasználná a koegzisztencia elvét az osztályharcban és kijelenti, hogy ezt nem tudják elképzelni ideológiai síkon" /A szovjet Kommunista Párt Központi Tanácsának nyílt levele. Táviratban megjelent a már jelzett hírügynökségek által 1963, július 15-én és az "O Estado de São Paulóban" 1963 július 17-én./

Ilyen feltételek mellett természetes, hogy az Egyház soha sem mondott le és nem is mondhat le arról, hogy harcoljon szabadságáért könyörtelen ellenfelével...

7. A koegzisztencia elfogadható lenne egy "pia fraus"-rezsimekben, azaz, ha az Egyház elfogadná a koegzisztenciát valamilyen kommunista rezsimmel, megcsinálhatná "arriere pensée" által oly módon, hogy az egyességet újra és újra megszegné.

Erre csak azt lehet válaszolni, hogy senkinek sincs megengedve, hogy tudatosan, hamis egyességeket kössön. Tehát olyan szerződésnek semmi értelme sincsen, ahol a szerződéseket nem tartják be. Ami pedig a dolog lényegét illeti, gyerekes volna azt hinni, hogy egy kommunista rezsim, modern technikai eszközökkel rendelkező rendőrsége, nem látna át a szitán a kezdet kezdetén.

VIII. - *Az egyezmény gyümölcse:* *látogat katolikusok*

Az előbbieken az V. pont alatti egység a kommunizmus számára hatalmas előnyöket biztosítana: rosszul felkészült, új katolikus nemzedék formálódna, közömbös, lagymatag lélekkel, amely csak éppen elmondaná a Credo hazugsággal a szívében, teletömve a kommunizmus összes hibáival. Látszat-katolikusok lennének, s a lelkük mélyén kommunisták. Két, vagy három nemzedék formálódása után mi maradna meg a katolikusokból az ilyen koegzisztencia esetében? Az alábbi megfigyelésünk meg fogja erősíteni ezen állításunkat. Vonatkozik ez a pasztorális és praktikus veszélyekre, amelyek néha előfordulnak, amikor elfogadunk egy kikerülhetetlen hipotézist, még akkor is, ha hívek maradunk a tézishez.

A francia forradalomból született jelenlegi laikus, teljes szabadságot élvező rezsimben, ezrei és ezrei a hívőknek válnak ki az Egyházból. Mons. Angelo dell'Acqua, vatikáni államtitkárhelyettes ezt így fejezi ki: "Az államok agnosztikus vallásossága következtében a mai modern társadalomban elhalványodott és csaknem elveszett az Egyházzal való együttérzés lelkülete." /D. Carlos Carmelo de Vasconcellos Motta-hoz, São Paulo érsekéhez írt levele, 1956.-ban a Nemzeti Háláadás Napján./

Mi következhet mindebből? A közintézmények, mint előbb már mondtunk / a VI. 1. pont/ az emberekre nagy hatást gyakorolnak. Átveszik példáját, gondolkozásmódját, e-szerint élnek és cselekednek. Átveszik példáját, gondolkozásmódját, eszerint élnek és cselekednek. biztosan nem így történt volna, ha a katolikusok több igyekezettel használták volna fel azt a határtalan szabadságot, melyet a szabad rezsimben élveztek, hogy elterjessék és védelmezzék az Egyháznak a világi állammal szembeni tanítását. Világias atmoszférában élnek, nem veszik észre a laicizmus nagy veszélyét. Néha csendesesen és igen ritkán elsuttogják, mint tézist, a laicizmus elleni véleményüket, de végül is normálisnak találják azt, mint hipotézist. Egy kommunista rendszerben, melyben a hibákat maga az állam segíti elő, még tökéletesebben és erélyesebben, mint egy liberális laikus rezsimben, a lelkek, vagy hagyják magukat sokkal nagyobb szabadosságba berántani, vagy pedig sokkal többet tesznek ezen hibák ellen, mint, amit tettek a laicizmus ellen a francia forradalom óta egész napjainkig. Aki azt képzeli, hogy a kommunista rendszer mindezt eltűrné, annak sejtelve sincs arról, hogy mi a kommunizmus.

IX. - *Végő gyáhorlati következtetés*

Hogy megsemmisíthessük azokat az előnyöket, amelyeket a kommunizmus Nyugaton álnoksággal, szociális és vallási téren máris elért, sürgősen fel kell világosítanunk a közvéleményt arról, hogy a kommunisták által megtürt "vallásszabadság" mennyire csalóka és hogy a békés együttműködés még a szelidebb kommunizmussal is mennyire lehetetlen.

X. - *Hol van a valódi veszélye a világhatasztrófának?*

A jelen tanulmány végéhez érve igen sok olvasó feltehetné a kérdést hogyan lehetséges ezek után a világhatasztrófa elkerülése? Egészen világosnak látszik, hogy a kommunista hatalmak nem tudván békés uton a világra kényszeríteni rendszerüket, és ha a katolikusok a magántulajdonhoz ragaszkodnának, ez háborúhoz vezethetne. Látva ezt, nem törődve azzal, hogy mit mondanak doktrinális szempontból, — nem lenne-e jobb engedni?

Ó, kishitű emberek! — Szeretnénk válaszolni, —miért kételkedtek? /Mát. 8,26./ A háboru legfőbb indítóoka a nemzetek büne. A nemzetek, mondja Szent Ágoston-mivel a másvilágon nem nyerhetnek jutalmat, ezen a világon nyerik el jutalmukat jócselekedetükért és büntetésüket büneikért.

Igy, ha el akarjuk kerülni a háborut, a világhatasztrófát, le kell küzdenünk hibáinkat csirájukban. Az eszmék és szokások romlottsága, a laicista államok hivatalos istentelensége, a mind gyakoribb ellentét a pozitív törvények és Isten törvényei között, ez az, ami bennünket a Teremtő haragjának és feddésének tesz ki, s ami leghamarabb vezet el bennünket a háborúhoz. Ha a nyugati nemzetek a háboru elkerülése végett, a kommunista feltételeket elfogadnák, annak ellenére, hogy azok a katolikus morállal szöges ellentétben állnak, még nagyobb bünt követnének el és kihívnák ezzel magukra Isten haragját. Még inkább bekövetkezhetne ez akkor, ha a magántulajdon lerombolására adnának engedményeket, holnap már a család lerombolása következne és így tovább. Mert így viselkedik a nemzetközi kommunizmus kérlelhetetlen, erőszakos taktikájával. Ily módon még mélyebbre süllyednénk, egészen a becstelenségig és a hitehagyásig. Olyan természetes intézmények nélkül, mint a tulajdon és a család, nem volna érdemes élni. Feláldozni egyiket, vagy a másikat, hogy a katasztrófát elkerülhessük "propter vitam vivendi perdere causas"-ban nem bir fontos-

sággal. Miért is volna érdemes élni egy megváltozott világban, rabszolgák módjára, hatalmas "istállóban", állati sorban, összezárva.

A jelen idők drámai kiállításában, melyet ez a munka nyilvánvalóvá akar tenni, nem vélekedhetünk úgy, mint az ateisták, akik úgy cselekszenek, mintha Isten nem létezne. Ebben az órában magasztos, hősi cselekedet eltörölhetné Isten előtt a bűnök tömegét és hajlandóvá tenné őt a kataklizma elhárítására. Szükség van egy hősi cselekedetre, tökéletes és hűséges bizalomra annak a Szívében, aki ezeket mondta: "Tanuljatok tőlem, mert én szelid és alázatosszívű vagyok és nálam nyugalmat találtok lelketeknek" /MÁT. 11.29./

Igen, bizzunk a jó Istenben. Bizzunk az ő irgalmasságában, melynek szószólója a Szűz Anya Szeplőtelen Szíve.

Az Irgalmasság Anyja a fatimai üzenetben azt mondta a világnak, hogy, az imádság, penitencia, s a lelki élet megjavítása el fogják hárítani a háborút. Nem az elővigyázatlan gondolkodók, képzelődők és gyávák...

Fatimai Miasszonyunk eszközölje ki számunkra mindazt, amire szükségünk van a küzdelemben, hogy bátran kiálthassuk: "non possumus" /Ap. Csel. 4, 20/ a nemzetközi kommunizmus csalókás sugalmaival szemben.

Magyarország Nagvasszonva
Könyörögj Hazánkért!

“Szeplőtelen Szivem végül is
diadalmaskodni fog!”

(FATIMA, 1917, július 13-án.)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL: 773-936-3700

az író következő műveit:

☆ FORRADALOM ÉS ELLENFORRADALOM

Megtaláljuk benne azokat a szociális elképzeléseket és mozgató rugókat, melyek elindítottak Braziliában egy komoly ellenmozgalmat a Szocializmus, "Progresszizmus és hasonló ideológiai áramlatokkal szemben a keresztény kultúra védelmében. Az író bemutatja, hogy miként sodródik a Nyugati Világ végzetesen a kommunizmus útvesztője felé.

Kiadó: "Catolicismo", Campos, 1960.

Revolução e Contra-Revolução

Edições "Catolicismo", Campos, 1960.

Révolution et Contre-Révolution

Préface de S. A. I. R. le Prince Dom Pedro Henrique de Orléans e Bragança. Editions "Catolicismi", Campos, 1960.

Revolución y Contra-Revolución

Carta prefácio de Mons. Romolo Carboni, Nuncio Apostólico en el Peru. Editorial Vera Cruz, São Paulo, 1962.

Revolución y Contra-Revolución

Carta prefácio de Mons. Romolo Carboni, Nuncio Apostólico en el Peru. Ediciones Paulinas, Santiago (Chile), 1964.

Revolución y Contra-Revolución

Prólogo del Prof. Fernando Serrano Misas. Ediciones Cristiandad, Barcelona (España), 1959.

Rivoluzione e Contro-Rivoluzione

Lettera-prefazione di Mons. Romolo Carboni, Nuncio Apostolico in Peru. Edizioni dell'Albero, Centro Editoriale Torinese, Torino (Italia), 1964.

☆ AZ AKCIÓ KATOLIKA VÉDELMEBEN

A mű 1963-ban jelent meg. Bemutatja a brazil katolicizmusnak ama hibáit, melyek 1964-ben társadalom-politikai válságot idéztek elő. — Ajánlást találunk benne Bento Aloisi Masella kardinálistól, a Szentsek akkori braziliai követőtől és dicséretes levelet Mons. João Batista Montini, vatikáni államtitkártól a jelenleg dicsőségesen uralkodó, VI. Pál pápától. —

Kiadó: AVE MARIA, São Paulo, 1943. — Kifogyva.

Em colaboração com D. Geraldo de Proença Signaud, Arcebispo de Diamantina, D. Antonio de Castro Mayer, Bispo de Campos, e economista Luiz Mendonça de Freitas:

☆ FÖLDREFORM LELKIISMERETI KÉRDÉS

"Best-seller", mely felhívta a brazil nép figyelmét a szocialista, keresztényellenes földreform hibáira. A katolikus társadalmi doktrínára támaszkodó mű sok történelmi és statisztikai adatot tartalmaz. Társszerzők: Geraldo de Proença Signaud, Diamantina érseke, Antonio Castro Mayer, Campos püspöke és Luiz Mendonça Freitas, közigazdász.

Kiadó: Vera Cruz, São Paulo, 4. Kiadás, 1962.

Reforma Agraria — Cuestión de Conciencia

Club de Lectores, Buenos Aires, 1963.

☆ KIÁLTVÁNY A CSUCSRÓL

Pozitív munkaterv a földreformra. A "FÖLDREFORM-LELKIISMERETI KÉRDÉS" — re alapozott mű.

Kiadó: Vera Cruz, São Paulo, 2. Kiadás, 1964.

Traduzida em 8 línguas

☆ AZ EGYHÁZ SZABADSÁGA A KOMMUNISTA ÁLLAMBAN

Megjelent spanyol, francia, angol, olasz, német, magyar nyelven.

Lengyel és arab fordítása előkészületben.

Kiadó: Vera Cruz, São Paulo, 1964.

EM FRANCÉS: "La liberté de l'Eglise dans l'Etat communiste"
Editôra Vera Cruz, 2.^a edição, 1964.

EM INGLÊS: "The freedom of the Church in the communist State", Editôra Vera Cruz, 4.^a edição, 1964.

EM ITALIANO: "La libertà della Chiesa nello Stato comunista"
Editôra Vera Cruz, 2.ª edição, 1964.

EM POLONÊS: "Wolnosc Kosciola w panstwie komunistycznym"
Editôra Vera Cruz — no prelo.

EM ALEMÃO: "Die Freiheit der Kirche im Kommunistischen Staat", Editôra Vera Cruz, 1.ª edição, 1965.

EM HUNGARO: "AZ EGYHÁZ szabadsága a kommunista államban", Editôra Vera Cruz, 1.ª Edição, 1967.

EM ARABE: "No prelo".